

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem ve věci

žalobkyně: **nezl. M. T.**
zastoupená matkou K. T.

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. října 2022 č. j. MPSV-2022/189532-923, ve věci příspěvku na péči

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 24. 10. 2022 č. j. MPSV-2022/189532-923 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení 134 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám její matky K. T.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně byla od dubna 2019 příjemcem příspěvku na péči ve výši 6 600 Kč měsíčně odpovídající druhému stupni závislosti. Dne 10. 1. 2022 požádala žalobkyně o změnu výše tohoto příspěvku z důvodu zhoršení zdravotního stavu. Úřad práce České republiky - Krajská pobočka v Ostravě (dále též „správní orgán prvního stupně“) rozhodnutím ze dne 17. 5. 2022 žádost žalobkyně zamítl a současně rozhodl o snížení výše příspěvku na péči od června 2022 na částku 3 300 Kč měsíčně odpovídající prvnímu stupni (lehké) závislosti. Proti rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, které žalovaný rozhodnutím identifikovaným v záhlaví (napadené rozhodnutí) zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil. Nosným důvodem obou rozhodnutí jsou shodné posudkové závěry, podle kterých je žalobkyně osobu závislou

na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I. (lehká závislost), protože potřebuje z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pomoc toliko při 3 základních životních potřebách ve smyslu § 9 zákona číslo 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále též jen „zákon o sociálních službách“).

2. Proti (napadenému) rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně (prostřednictvím zákonné zástupkyně - matky) ke Krajskému soudu v Ostravě dne 13. 12. 2022 včasnou žalobu, ve které navrhovala, aby soud rozhodnutí zrušil a uložil nové řízení ve věci příspěvku na péči žalobkyně. V žalobě namítla, že žalobkyně potřebuje dohled po celý den, musí být pod stálým dohledem druhé osoby, jelikož její chování je nevyzpytatelné, někdy i nebezpečné. K jednotlivým zkoumaným životním potřebám uvedla, že se orientuje doma a ve škole, kde to zná, ale nemůže sama ven, netrefí do školy a netrefila by ani zpátky, neumí si vyhodnotit situaci kdy může a nemůže přejít silnici. Není schopna správně vyhodnotit odpověď (co se hodí nebo nehodí říct), není schopna si sama nakoupit nebo nachystat jídlo, vybrat vhodné pokrmy, nekoupí si potraviny ve vhodném balení nebo balený chleba, jak doporučuje posudková komise, matka jí musí nachystat veškeré oblečení, žalobkyně si neumí vzít sama adekvátní oblečení nebo obuv, odpovídající počasí nebo situaci.
3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. V písemném vyjádření provedl rekapitulaci dosavadního průběhu řízení a relevantní právní úpravy se zdůrazněním významu posudků lékaře příslušné okresní správy sociálního zabezpečení a posudkové komise. K jednotlivým rozhodným potřebám ve smyslu § 9 zákona o sociálních službách žalovaný uvedl, za jakých podmínek se považuje schopnost zvládat příslušnou základní životní potřebu za splněnou a za jakých naopak dochází k neschopnosti příslušnou životní potřebu zvládat.
4. Krajský soud v Ostravě nařídil k projednání věci ústní jednání, ke kterému předvolal jak zákonnou zástupkyni žalobkyně, tak žalovaného, ale žádný z účastníků se k ústnímu jednání nedostavil, aniž by některý z nich svou neúčast omluvil. Krajský soud proto jednal v souladu s § 49 odst. 3 zákona číslo 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „s. ř. s.“) v nepřítomnosti účastníků, přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
5. Rozhodující skutkové okolnosti zjišťoval krajský soud ze správního spisu. Podává se z něj, že žalobkyni byl rozhodnutím správního orgánu prvního stupně ze dne 20. 6. 2019 přiznán s účinností od dubna 2019 příspěvek na péči ve výši 6 600 Kč měsíčně s odůvodněním, že podle posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení (OSSZ) Opava potřebuje žalobkyně z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pomoc při 4 životních potřebách (orientace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena a osobní aktivity) a je považována za závislou ve II. stupni závislosti (středně těžká závislost). Dne 25. 1. 2021 byla žalobkyně opětovně posouzena lékařkou OSSZ Opava se závěrem, že potřebuje z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (mj. lehká mentální retardace s poruchami chování, disharmonický vývoj, ADHD, smíšená porucha emocí a chování) pomoc při 5 základních životních potřebách, a to při „orientaci“, „oblékání a obouvání“, „tělesné hygieně“, „osobních aktivitách“ a nově při „výkonu fyziologické činnosti“ a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby. Považuje se nadále za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), což konstatoval správní orgán prvního stupně v rozhodnutí ze dne 26. 1. 2021, které nabylo právní moci dne 13. 2. 2021. Dne 10. 1. 2022 podala žalobkyně (prostřednictvím zákonné zástupkyně) návrh na změnu výše přiznaného příspěvku na péči z důvodu zhoršení zdravotního stavu. Dne 26. 1. 2022 proběhlo v místě bydliště žalobkyně sociální šetření. Podle záznamu ze sociálního šetření se u žalobkyně dle sdělení její matky zhoršily častější záchvaty vzteku, trpí sebepoškozováním, je impulsivní,

má poruchy chování, emocí, střídají se u ní nálady, je agresivní ke svým sestrám i jiným dětem, nedbá na osobní hygienu, potřebuje neustálé vedení a dohled. Orientace je narušená, nepozná hodiny a měsíce, mimo domov vyžaduje doprovod rodičů, nedokáže se pohybovat venku sama. Žalobkyně svede všechny úkony týkající se mobility, hromadnou dopravu používá pouze v doprovodu pečující osoby, sama není schopna používat dopravní prostředky. Matka musí dohlížet nad užitím léků, ve škole jí léky podává vychovatelka. Podle matky si žalobkyně nedokáže vybrat přiměřené oblečení podle příležitosti a počasí, vybere si, co jí napadne, neakceptuje výběr oblečení, rozhazuje prádlo po zemi, oblečení ničí, stříhá nůžkami, dělá do oblečení díry. Ke stravování matka podle záznamu ze sociálního šetření uvedla, že žalobkyně si vybírá nevhodné potraviny, jedla by pouze sladké, neumí si jídlo ani nápoje správně připravit (např. si namaže máslo ve velkém množství, do nádoby naleje stejné množství vody a šťávy). Žalobkyně má nachystanou celodenní stravu i nápoj, pokrm si naporcuje, umí jíst příborem, z připravené konvice si pít dokáže sama nalít, stravu i nápoj přemísí. Podle sdělení matky má žalobkyně problém s vykonáním osobní hygieny, po připomenutí dojde do koupelny, bez pokynu se neomyje, šampony vylévá, z vany hned vylézá. Matka jí napouští vodu, stojí u ní a dohlíží na celkové omývání a osušení. Dohlíží také na čištění zubů, musí jí neustále připomínat pokyny, jinak činnosti neprovede. Nedokáže si sama upravit vlasy, nepočese se. Problémy jsou s očistou po výkonu fyziologické potřeby. Žalobkyně není schopna dodržovat léčebný režim, péče o zdraví je s ohledem na její věk a zdravotní stav poskytována pečující osobou. Podle závěru sociálního pracovníka potřebuje žalobkyně pomoc při péči o svoji osobu a při vyřizování osobních záležitostí. Pečující osoba poskytuje každodenní péči a dohled. Následně byl zdravotní stav žalobkyně posouzen lékařem OSSZ Opava, který v posudku ze dne 16. 2. 2022 uvedl, že žalobkyně potřebuje z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pomoc při 3 základních životních potřebách (tělesná hygiena, péče o zdraví a osobní aktivity). Považuje se tak za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost) ve smyslu § 8 odst. 1 písm. a) zákona o sociálních službách. Podle posudku již nelze v současné době přiznat neschopnost péče o fyziologické potřeby, orientaci a oblékání, protože došlo k postupnému vyzrávání s věkem. Nově naopak hodnotí posudkový lékař jako nezvládnutou „péči o zdraví“. Správní orgán prvního stupně vyrozuměl zákonnou zástupkyni žalobkyně o pokračování řízení a současně jí oznámil, že zahajuje z moci úřední řízení ve věci změny nároku a výše příspěvku na péči, které následně spojil s řízením o návrhu žalobkyně. Dále správní orgán prvního stupně požádal posudkovou lékařku přípisem ze dne 15. 3. 2022 o doplnění posudku ohledně životní potřeby „orientace“, a to s odkazem na sociální šetření, podle kterého se žalobkyně neorientuje v čase, nepozná hodiny a měsíce, mimo domov vyžaduje doprovod rodičů, nedokáže se pohybovat venku sama, nedokáže přiměřeně reagovat na nastalé situace a podle rodičů potřebuje neustálý dohled. Posudková lékařka v odpovědi ze dne 3. 5. 2022 uvedla, že nebyly shledány důvody ke změně posudkového závěru s tím, že nebyly doloženy žádné nové odborné nálezy, které by zdůvodňovaly změnu posudkového závěru. Posudková lékařka odkázala na zprávu praktické lékařky MUDr. P. ze dne 7. 2. 2022, která popisuje plnou orientaci osobou, místem i časem, dále popisuje poruchu chování a koncentrace a na zprávu MUDr. Č. ze dne 2. 12. 2021. Posudková lékařka zopakovala závěr, podle kterého již nelze přiznat neschopnost péče o fyziologické potřeby, orientaci a oblékání, došlo k postupnému vyzrávání s věkem. Následně rozhodl správní orgán prvního stupně dne 17. 5. 2022 o zamítnutí návrhu žalobkyně na změnu výše příspěvku na péči a současně o jeho snížení na 3 300 Kč měsíčně (odpovídající prvnímu stupni závislosti) od června 2022. Proti prvostupňovému rozhodnutí podala žalobkyně (prostřednictvím matky K. T.) odvolání, ve kterém vyslovila nesouhlas se závěrem o postupném vyzrávání osobnosti u žalobkyně s tím,

že vzhledem ke zdravotnímu postižení dochází naopak k průběžnému zhoršování, dcera (žalobkyně) potřebuje neustálý dozor a pomoc při denních činnostech. K odvolání doložila lékařské zprávy odborných lékařů, kteří mají žalobkyni v péči. V odvolacím řízení byl zdravotní stav žalobkyně posouzen posudkovou komisí žalovaného, která v posudku ze dne 29. 7. 2022 dospěla ke shodnému závěru jako OSSZ v Opavě. K orientaci posudková komise uvedla, že se posudkově hodnotí jen v sociálně známém prostředí, kde se dotyčná posuzovaná osoba pohybuje. U žalobkyně není nevidomost, těžká slabozrakost nebo hluchota či těžká nedoslýchavost, není závažné psychotické postižení se sociální dezintegrací, závažný kognitivní deficit, podle neurologa je orientována ve známém prostředí, posudková komise proto nezohledňuje. K životní potřebě „oblékání, obouvání“ posudková komise uvedla, že k neschopnosti zvládat tuto životní potřebu dochází při anatomické nebo funkční ztrátě obou horních končetin, anatomické ztrátě podstatných částí obou horních končetin nebo anatomické či funkční ztrátě dolních končetin, těžkém funkčním postižení páteře s celkovým ztuhnutím a omezením exkursí hrudníku, při praktické či úplné nevidomosti obou očí, a též při těžkých duševních poruchách spojených se sociální dezintegrací, kde jsou tyto stereotypy narušeny. V přiložených lékařských zprávách žalobkyně komise dané nenachází zdokumentováno a popsáno. K nachystání a samostatnému výběru oblečení jsou psychické funkce dostačující. Podle sociálního šetření se žalobkyně umí obléct, svléct, obout i zout, dokáže správně vrstvit oblečení. K výkonu „fyziologické potřeby“ posudková komise uvedla, že za neschopnost výkonu této potřeby se považuje inkontinence moče nebo stolice nebo ošetření stolice, pokud osoba není schopna si vyměnit absorpční pomůcky a očistit se, nebo retence moři a stolice, pokud posuzovaná osoba sama nezvládne se vyprázdnit cévkováním či s využitím projímadel, klyzmatu. Dále též při anatomické nebo funkční ztrátě úchopové schopnosti obou rukou, při anatomické nebo funkční ztrátě jedné nebo obou dolních končetin, a též při těžkém duševním onemocnění spojením se sociální dezintegrací. Posudková komise poukázala na sociální šetření, podle kterého žalobkyně na toaletu dojde, potřebu stíhá, zaujme vhodnou polohu, nepoužívá hygienické pomůcky, matka na ni dohlíží a očistu připomíná. Posudková komise na závěr doplnila, že životní potřeby je nutné hodnotit v prostředí, ve kterém se posuzovaná osoba obvykle pohybuje a které by mělo být přizpůsobeno jejímu zdravotnímu stavu za účelem umožnění či usnadnění jednotlivých aktivit. Zdravotnímu stavu by mělo být přizpůsobeno nejen vybavení domácnosti, ale i další skutečnosti, zejména mají být použity i veškeré dostupné facilitátory, vhodná volba oděvu a obuvi, které lze s danou poruchou obléci či obout bez nutnosti druhé osoby (suchý zip, navlékač ponožek), nákup potravin a tekutin v obalech, které je osoba schopna otevřít, chleba lze koupit nakrájený, jeho namazání může být ztížené, ale není nemožné. Občasný dohled a usměrnění při sebeobslužných činnostech nepředstavuje každodenní nezvládané základní životní potřeby. V rámci seznámení s podklady rozhodnutí zákonná zástupkyně žalobkyně zpochybnila posudkové závěry a mimo jiné namítla, že žalobkyně i přes svůj věk 14 let není schopna samostatné orientace mimo byt, není schopna samostatně bezpečně přejít cestu, úmyslně vchází bez ohlednutí do cesty, při chůzi mimo byt se proto musí držet za ruku. Odkázala na lékařskou zprávu MUDr. Č. ze dne 27. 5. 2022. Na žádost žalovaného provedla posudková komise nové posouzení žalobkyně za její osobní přítomnosti, ale své závěry nezměnila. Následně o věci rozhodl žalovaný, jak shora uvedeno.

6. Předmětem soudního přezkumu je správní rozhodnutí, kterým správní orgány nevyhověly žádosti žalobkyně (osoby mladší 18 let) o změnu výše příspěvku na péči na výši odpovídající vyššímu stupni závislosti, než je středně těžká závislost (stupeň II), pro kterou jí již byl příspěvek na péči od dubna 2019 přiznán, a naopak příspěvek na péči snížily na výši odpovídající I. stupni závislosti.

7. Příspěvek na péči je dávkou sociální péče určenou osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby ke krytí nákladů na sociální služby nebo jiné formy pomoci. Vznik nároku na tuto dávku a její výši je vázán na stupeň závislosti, při jehož posuzování se hodnotí schopnost žadatele (u osoby mladší 18 let) zvládat těchto 9 základních životních potřeb: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví a osobní aktivity (§ 9 odst. 1 a 4 zákona o sociálních službách).
8. Osoba mladší 18 let (což je případ žalobkyně) se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve
- a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři základní životní potřeby,
 - b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat čtyři nebo pět základních životních potřeb,
 - c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat šest nebo sedm základních životních potřeb,
 - d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat osm nebo devět základních životních potřeb,
- a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby.
9. Posuzování stupně závislosti provádějí pro účely správního řízení okresní správy sociálního zabezpečení [§ 8 odst. 1 písm. g) zákona číslo 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení] a v odvolacím řízení potom žalovaný, který za tímto účelem zřizuje posudkové komise jako své specializované orgány (§ 28 odst. 2 zákona o sociálních službách ve spojení s § 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). Z těchto posudků vycházejí také správní soudy, protože posouzení zdravotního stavu je věcí odborně medicínskou, k níž nemají soudy potřebné odborné znalosti. V řízeních o žalobách proti správním rozhodnutím, které jsou založeny na zmíněných posudcích, správní soudy podrobují posudky testu jednoznačnosti, úplnosti a přesvědčivosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013, č. j. 3 Ads 24/2013-34, anebo ze dne 15. 4. 2015, č. j. 6 Ads 217/2014-23). Aby byl posudek jednoznačný, úplný a přesvědčivý, je třeba, aby se vypořádal se všemi relevantními podklady (viz § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách) a přezkoumatelnou úvahou z nich vyvodil závěry podstatné pro posouzení zdravotního stavu posuzované osoby (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Ads 156/2014-28). V souladu s § 2a vyhlášky přitom posudková komise musí posoudit zvládnutí dané životní potřeby skrze dílčí aktivity vymezené pro jednotlivé potřeby v příloze číslo 1 vyhlášky číslo 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „prováděcí vyhláška“) s tím, že nezvládnutí byť jen jedné z vymezených aktivit znamená nezvládnutí dané životní potřeby (§ 2a vyhlášky). Jestliže na základě podkladů lékařského posudku lze konstatovat, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá a posudková komise dospěje k závěru, že tato životní potřeba je i přesto zvládána, musí tento závěr dostatečně a přesvědčivě zdůvodnit (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013-32). Stejně tak vyplývají-li z jednotlivých podkladů rozporné závěry, musí žalovaný, potažmo posudková komise, tyto rozpory přesvědčivě vysvětlit.
10. Krajský soud dospěl po posouzení věci k závěru, že posudky, o které správní orgány

opřely svá rozhodnutí, nelze považovat v kontextu výše zmíněných kritérií za dostatečné a přesvědčivé.

11. Jak se podává z obsahu správního spisu, tak žalobkyně byla ještě v roce 2021 shledána závislou ve druhém stupni závislosti s tím, že nebyla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu schopna zvládat pět základních životních potřeb. Z těchto pěti základních životních potřeb hodnotí správní orgány o rok později hned 3 základní životní potřeby jako „zvládané“, a to „orientaci“, „oblékání a obouvání“ a „výkon fyziologické činnosti“. Již tato skutečnost vyžadovala, aby se správní orgány (resp. posudkoví lékaři) vypořádaly s tím, v čem spočívá zlepšení nebo stabilizace zdravotního stavu žalobkyně při porovnání s obdobím, kdy byly tyto základní životní potřeby hodnoceny jako nezvládané, případně zda bylo tehdejší posouzení založeno na posudkovém omylu, což napadené rozhodnutí ani podkladové posudky neobsahují, s výjimkou paušálního konstatování o vyzrávání s věkem. Žalovanému a jeho posudkové komisi lze rovněž vytknout, že se u jednotlivých posuzovaných životních potřeb zaměřili na typové zdravotní postižení (omezení), při kterých dochází k neschopnosti zvládat tu kterou životní potřebu, aniž by se náležitě věnovali dílčím aktivitám vymezeným v příloze číslo 1 prováděcí vyhlášky.
12. Konkrétně má krajský soud největší výhrady ke způsobu, jakým správní orgány vyhodnotily schopnost žalobkyně zvládat „orientaci“, kterou žalobkyně nebyla podle výsledků předchozích řízení z let 2019 a 2021 schopna z důvodů svého dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat. Posudková komise k této životní potřebě uvedla, že se posudkově hodnotí jen v sociálně známém prostředí, kde se posuzovaná osoba pohybuje s tím, že „není nevidomost, těžká slabozrakost nebo hluchota či těžká nedoslýchavost“, není závažné psychotické postižení se sociální dezintegrací, závažný kognitivní deficit, „dle neurologa orientována ve známém prostředí“. Žalovaný uvedené závěry jeho posudkové komise převzal. Podle přesvědčení krajského soudu nelze shora uvedené posouzení považovat za vyčerpávající ve vztahu k závěru o schopnosti žalobkyně zvládat tuto spornou základní životní potřebu. Absentuje především vysvětlení, v čem spočívá zlepšení zdravotního stavu žalobkyně od předchozích let, případně z jakých jiných konkrétních důvodů je tato životní potřeba nově hodnocena odchylně. Pouhé konstatování že došlo k postupnému vyzrávání s věkem nepovažuje krajský soud za dostačující, a to nejen s ohledem na krátký časový interval od předchozího posuzování, ale také s ohledem na záznam o sociálním šetření, který vzbuzuje v tomto směru pochybnosti (žalobkyně má podle záznamu narušenou orientaci, nepozná hodiny a měsíce, mimo domov potřebuje doprovod rodičů, nedokáže se venku pohybovat sama, není schopna sama používat dopravní prostředky). Krajský soud v této souvislosti akcentuje zejména dílčí schopnost uvedenou pod písm. b) v bodě 5 příslušné přílohy prováděcí vyhlášky (schopnost orientace v obvyklých situacích a přiměřeně na ně reagovat). Jak již opakovaně zdůraznil Nejvyšší správní soud, tak orientaci v obvyklém prostředí a situacích je nezbytné zásadně hodnotit ve vztahu ke zdravé osobě stejného věku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 4. 2015, č.j. 9 Ads 165/2014-65) a zároveň je třeba vzít v úvahu schopnost zvládat potřebu alespoň „v přijatelném standardu“. Podle § 3 písm. d) zákona o sociálních službách se přirozeným sociálním prostředím rozumí rodina a sociální vazby k osobám blízkým, domácnost osoby a sociální vazby k dalším osobám, se kterými sdílí domácnost, a místa, kde osoby pracují, vzdělávají se a realizují běžné sociální aktivity. Jak přitom Nejvyšší správní soud zdůraznil v odůvodnění rozsudku ze dne 25. 9. 2019, č.j. 8 Ads 271/2018-34 (bod 28), tak svět zdravých mladých a jejich běžné sociální aktivity nejsou vymezeny jenom pohybem po místě bydliště či školy. Žalovaný (resp. OSSZ a PK MPSV) proto měl tuto schopnost u žalobkyně hodnotit

ve vazbě na schopnosti zdravých jedinců obdobného věku v přirozeném sociálním prostředí tak, aby mohlo být náležitě dovozeno, zda ji žalobkyně zvládá či nikoliv, což se však z posudků OSSZ ani posudkové komise nepodává. Bez tohoto hodnocení však nelze považovat posouzení zdravotního stavu žalobkyně za účelem posouzení schopnosti zvládat „orientaci“ coby jednu ze základních životních potřeb ve smyslu zákona o sociálních službách za úplné, jednoznačné a přesvědčivé.

13. Za daného stavu krajskému soudu nezbyvá než uzavřít, že pokud žalovaný vycházel pro účely posouzení požadavku žalobkyně na vyšší výši příspěvku na péči z konečného závěru, že žalobkyně je schopna zvládat orientaci (ve smyslu § 9 zákona o sociálních službách ve spojení s prováděcí vyhláškou), nemá jeho závěr oporu ve spisech a bez dalšího doplnění neobstojí. Protože posouzení další (byť jen jedné) základní životní potřeby jako „nezvládané“ by již bylo důvodem pro závěr o vyšším stupni závislosti žalobkyně a s tím spojenou vyšší výši příspěvku na péči, nezbylo krajskému soudu, než napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 ve spojení s § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. zrušit a podle § 78 odst. 4 s. ř. s. věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.
14. Pro účely další fáze považuje krajský soud dodat, že přestože se jeho největší výhrady týkají orientace, tak pochybnosti zůstávají také u „oblékání a obouvání“ a „stravování“. V případě „oblékání a obouvání“ lze na základě podkladů ze správního spisu akceptovat závěr, že se žalobkyně „umí“ obléct, svléct, obout i zout boty, správně vrstvit oblečení, z výsledků sociálního šetření však nevyplývá, že by si byla schopna vybrat oblečení a obutí přiměřené okolnostem. Posudková komise sice v posudku uvádí, že „k nachystání a samostatnému výběru oblečení psychické funkce dostačují“, ale takový závěr není dostatečně odůvodněn a je v rozporu se záznamem o sociálním šetření, ve kterém se s odkazem na sdělení matky uvádí, že žalobkyně si nedokáže vybrat přiměřené oblečení podle příležitosti a počasí, vybere si, co jí napadne, neakceptuje výběr oblečení atd. Dostatečně objasněná není ani schopnost manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem. Je pravdou, že neschopnost výběru oblečení vychází pouze ze sdělení matky žalobkyně, ale správní spis neobsahuje v tomto směru jiné konkurenční informace, které by sdělení matky přesvědčivě vyvracely. Ve vztahu ke stravování se z protokolu o sociálním šetření (mimo jiné) podává, že žalobkyně si „vybírá nevhodné potraviny, jedla by pouze sladké, neumí si jídlo ani nápoj správně připravit“, což vzbuzuje pochybnosti o schopnosti žalobkyně vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny [písm. b) bod 1 příslušné přílohy k prováděcí vyhlášce], se kterými se posudky nevypořádaly.
15. O náhradě nákladů řízení rozhodl krajský soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. a žalobkyni, která byla ve věci úspěšná, přiznal vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení v celkové výši 134 Kč, sestávající z hotových výdajů na poštovné při doručování písemností Krajskému soudu v Ostravě, konkrétně žaloby (72 Kč) a vyjádření na výzvu soudu (62 Kč).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může se oprávněná domáhat nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce).

Ostrava 27. dubna 2023

JUDr. Martin Láníček
samosoudce